مقاله کوتاه

دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل
دوره چهارم، شمارهٔ ۲، بهار و تابستان۱۳۹۵، صفحه ۴۶-۴۰

# بررسی آمادگی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان برای آموزش بین حرفه ای و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۹۴

**آرزو وهابی(MD, Student) [۱]، احمد وهابی(PhD) [۲*]، بشری وهابی(MD, Student) [۱]، مهناز صیادی(MSc) [۳]، دائم روشنی(PhD) [۲]**

۱- کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
۲ - گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
۳- مرکز آموزشی درمانی قدس شهرستان پاوه، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.
۴- مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

**دریافت: ۹۵/۲/۱۵، اصلاح: ۹۵/۶/۱، پذیرش: ۹۵/۶/۲**

## خلاصه

**سابقه و هدف:** اعتقاد به افزایش اثربخشی مراقبت از بیمار از طریق مشارکت و کار تیمی منجر به تأکید ویژه بر لزوم آماده کردن تمامی دانشجویان حرفه های گروه پزشکی از طریق یادگیری بین حرفه ای شده است. این مطالعه با هدف تعیین آمادگی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان برای آموزش بین حرفه ای و عوامل مرتبط با آن، اجرا گردید.

**مواد و روشها:** این مطالعه از نوع مقطعی بود. جامعه مورد مطالعه دانشجویان دانشکده های پزشکی، بهداشت، پرستاری و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان بودند که از بین آنها ۷۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شده و مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار مطالعه پرسشنامه ای دو بخشی مطالعه یمانی و همکاران شامل مشخصات جمعیت شناسی و ۱۹ سئوال در مورد آموزش بین حرفه ای بود. داده های جمع آوری شده با نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد آنالیز قرار گرفتند.

**یافته ها:** میانگین نمره کلی دیدگاه دانشجویان مورد بررسی برابر با ۹/۹۴±۷۰/۸۴ بود. بیشترین نمره میانگین در بین گویه های مورد بررسی، مربوط به گویه "یادگیری اشتراکی قبل از فراغت از تحصیل به من کمک می کند تا بهتر به کار تیمی بپردازم" بود و کمترین نمره میانگین کسب شده مربوط به گویه "مهارت من در حل مسائل بالینی فقط از طریق همراهی با فراگیران هم رشته خودم ارتقا می یابد" بود. بین دیدگاه دانشجویان کارشناسی و دانشجویان بالاتر از کارشناسی، تفاوت وجود داشت و این تفاوت از نظر آماری معنی دار بود (p=۰/۰۳).

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه بیانگر آن است که آموزش بین حرفه ای از دیدگاه دانشجویان این دانشگاه دارای اهمیت زیادی است و ویژگی های جمعیت شناسی در این مورد دخالت چندانی ندارند.

**واژه های کلیدی: آموزش بین حرفه ای، دانشجو، دیدگاه، دانشگاه علوم پزشکی کردستان.**

## مقدمه

از زمان گزارش سال ۱۹۸۸ سازمان جهانی بهداشت در مورد آموزش و کار تیمی به منظور ارتقای بهداشت و سلامتی که بر پایه آموزش بین حرفه ای متمرکز می باشد، انواع مختلفی از کاربردهای آن در مراکز آموزش عالی و سیستم های مراقبت بهداشتی به کار گرفته شده اند (۱). اگر چه حرفه های مختلف، هر کدام به عنوان یک حرفه مجزا عمل می کنند و بندرت با هم آموزش می بینند و کمتر با هم می توانند کار کنند اما موفقیت آنها به ویژه در مورد حرفه های گروه پزشکی و بهداشتی که برای ارتقای سلامتی جامعه کار می کنند، زمانی خواهد بود که به صورت تیمی با هم کار کرده و آموزش های مشترکی را ببینند (۲). یکی از دلایل ضعف کار تیمی، به خاطر درک ضعیف سایر حرفه ها می باشد. وجود روابط مناسب بین کارکنان بهداشتی و درمانی مختلف نقش اساسی در حفظ ایمنی بیماران دارد و برقراری همکاری حرفه ای با دیگران از جمله وظایف بسیار مهم پرسنل بهداشتی و درمانی است. کار تیمی برای ایمنی بیماران بسیار مهم است، به خصوص زمانی که اعضای تیم به خوبی مسئولیت های خود را بدانند، اشتباهات کمتری نسبت به دیگران مرتکب می شوند و در واقع می توان گفت که ماهیت مراقبت از بیمار، تیمی بودن آن است و نیاز فزاینده به بهبود ارتباط در میان اعضای تیم مراقبت سلامت احساس می شود. از طرفی همکاری های بین حرفه

* نویسنده مسئول مقاله:احمد وهابی
آدرس: کردستان، سنندج، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، دانشکده پیراپزشکی، گروه علوم آزمایشگاهی تلفن: ۰۸۷-۳۳۶۶۴۶۵۶
E mail: vahabiahmad@gmail.com

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]

ای نیز به عنوان یکی از اصول موثر آموزشی، مطرح می باشد به گونه ای که محققان زیادی بر اهمیت کار گروهی و همکاری بین حرفه ای اعضای تیم سلامت تأکید کرده اند (۳-۹). آموزش بین حرفه ای ( Inter Professional Education) به عنوان یکی از رویکردهای جدید در آموزش دانشجویان و فراگیران نظام سلامت می باشد و یکی از روشهای آموزشی است که در متون مختلف بر استفاده از آن تأکید شده است و می تواند سبب افزایش همکاری های بین حرفه ای و بهتر شدن کیفیت مراقبت از بیمار گردد (۱۰، ۱۱).

آموزش بین حرفه ای، نوعی آموزش است که طی آن فراگیران دو یا چند حرفه، علاوه بر فراگیری یک محتوای مشترک، اطلاعاتی را از یکدیگر و در باره یکدیگر نیز کسب نمایند تا به ارتقای همکاری و کیفیت ارائه مراقبت بیانجامد. بنابراین تیم های بین حرفه ای آنهایی هستند که اعضای آن در کنار هم کار کرده و به طور مکرر، برای مراقبت از بیمار با هم کار می کنند (۱۲، ۱۳). این نوع از آموزش، فرایندی است که توسط آن گروهی از دانشجویان یا کارکنان حرفه های سلامت با زمینه های آموزشی متفاوت در طول یک دوره معین، به صورت تعاملی با یکدیگر به یادگیری می پردازند تا از طریق همکاری با هم به ارائه خدمات ارتقای سلامت، پیشگیری، درمان، توانبخشی و سایر خدمات بهداشتی بپردازند (۵). مطالعات مختلف بیانگر اهمیت آموزش بین حرفه ای می باشد و همکاری تیم های مختلف بهداشتی و درمانی باعث افزایش و بهبود ارائه خدمات بهداشت و درمان شده است و آموزش بین حرفه ای، شاغلین دو یا چند حرفه با یکدیگر باعث افزایش یادگیری و همکاری های بهتر بین افراد و کیفیت ارائه خدمات و مراقبت از بیمار شده است. این نوع آموزش ها همچنین باعث ارتقای فرایند آموزش و یادگیری بین حرفه ای شده است و مهارت برقراری ارتباط و کار تیمی نیز با این روش افزایش یافته است (۵، ۹-۱۱، ۱۴-۱۶).

نتایج مطالعه ای نشان داده است که بین سن و آمادگی دانشجویان برای آموزش بین حرفه ای در مورد دانشجویان پزشکی رابطه معنی دار وجود نداشته است اما در مورد دانشجویان پرستاری این رابطه معنی دار بوده است. بین آمادگی دانشجویان برای آموزش بین حرفه ای و رشته تحصیلی ارتباط معنی دار وجود داشته است (۱۷). در مطالعه دیگری مشخص شده است که بین نگرش پرستاران نسبت به همکاری حرفه ای بین پرستاران و پزشکان با متغیرهایی مثل سن، سابقه کار، سابقه کار در بخش همبستگی قوی و معنی دار وجود نداشته است (۹). در مطالعه دیگری که در دانشگاههای شهر تهران انجام شده است، در گروه پرستاری به نسبت سایر گروه ها، میانگین نمرات در همه مقیاسها و زیر مقیاسها، بیشتر بوده است و از ۱۲ تا ۸۳/۳۰ بسته به نوع حیطه ها، متفاوت بوده است. بطوری که می توان بیان کرد که در اکثر موارد، اعلام آمادگی نمونه های مورد بررسی در حد پایین تر از متوسط بوده است (۱۸). نظر به اهمیت آموزش و یادگیری بین حرفه های مختلف در بهتر شدن دانش، نگرش و مهارتهای حرفه ای در زمینه های مختلف و به ویژه های حرفه های گروه سلامت در بسیاری از کشورهای مختلف، تعاملات بین حرفه ای مورد توجه بسیاری از برنامه ریزان آموزشی قرار گرفته است. به نظر می رسد در ایران توجه کافی به این مهم نشده است و یا اینکه توجه به آن اندک است و مطالعات کمی در این زمینه در دسترس می باشد. در دانشگاههای شهر سنندج نیز چنین مطالعه ای تاکنون انجام نشده است بنابراین توجه به عوامل موثر بر آموزش بین حرفه ای و اهمیت و نقش آنها در بهبود دانش، نگرش و مهارت حرفه های گروه پزشکی از دیدگاه دانشجویان بسیار مهم است؛ لذا مطالعه حاضر باهدف تعیین آمادگی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان برای آموزش بین حرفه ای و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۹۴ طراحی گردید تا با تحلیل وضعیت موجود، گامی موثر در جهت توسعه آموزش بین حرفه ای در بین رشته های گروه پزشکی و بهبود خدمت رسانی به بیماران برداشته شود.

## مواد و روشها

این مطالعه، از نوع مقطعی بود. جامعه مورد بررسی، همه دانشجویان دانشکده های پزشکی، پرستاری، بهداشت و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان بودند. به منظور برآورد حجم نمونه با در نظر گرفتن p برابر با ۵۰٪، دقت ۰.۰۴ و فاصله اطمینان ۹۵٪، نمونه ای برابر ۶۰۰ نفر بدست آمد. با در نظر گرفتن حدود ۱۵٪ ریزش در نمونه های مورد بررسی، تعداد ۷۰۰ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. در این مطالعه از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شد. در این مطالعه از پرسشنامه استاندارد مطالعه یمانی و همکاران (۱۷) استفاده شد. روایی و پایایی این پرسشنامه توسط آنها تأیید شده و مقدار آلفای کرونباخ آن را ۰/۸ ذکر کرده اند. این پرسشنامه مشتمل بر دو سری سئوال است. سری اول سئوالات دموگرافیک سن، جنس، مقطع تحصیلی و محل سکونت فعلی دانشجو بود.

بخش دوم این پرسشنامه شامل ۱۹ گویه است که در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از کاملاً مخالفم با نمره ۱ تا کاملاً موافقم با نمره ۵ نمره مشخص می شوند. با توجه به نمرات کسب شده کمترین نمره بدست آمده از این پرسشنامه ۱۹ و بیشترین آن ۹۵ خواهد شد. در زمان جمع آوری داده ها به دانشکده های دانشگاه علوم پزشکی مراجعه شده و بعد از مشخص شدن نمونه های مورد بررسی، از آنها خواسته شد که اقدام به تکمیل پرسشنامه ها نمایند. دانشجویان مورد بررسی در رشته های پزشکی (۱۴۹ نفر)، پرستاری (۵۸ نفر)، اتاق عمل (۴۳ نفر)، مامایی (۵۲ نفر)، هوشبری (۴۵ نفر)، رادیولوژی (۴۱ نفر)، رادیوتراپی (۳۲ نفر)، فوریتهای پزشکی (۳۷ نفر)، علوم آزمایشگاهی (۴۵ نفر)، بهداشت حرفه‌ای (۴۳ نفر)، بهداشت محیط (۵۶ نفر) و بهداشت عمومی (۵۱) بودند. به دانشجویان این اطمینان داده شد که اطلاعات شخصی آنها کاملاً محرمانه خواهد بود و آنها نیازی به نوشتن نام خود نداشتند. دانشجویان ترم یک به خاطر عدم آشنایی کافی با محیط آموزشی و رشته های دانشگاهی، از مطالعه خارج شدند. بعد از تکمیل پرسشنامه ها توسط دانشجویان مورد بررسی، داده های جمع آوری شده در رایانه وارد شده و با نرم افزار SPSS 20 تحلیل گردید. برای توصیف، تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از آمار توصیفی شامل فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آمار تحلیلی از قبیل آزمون T test، آنالیز واریانس یکطرفه، آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد.

## یافته ها

از ۷۰۰ پرسشنامه توزیع شده، ۶۵۲ (۹۳/۱٪) پرسشنامه به درستی تکمیل شده و مورد آنالیز قرار گرفتند. میانگین سن نمونه های مورد بررسی ۲۲/۱۲±۲/۳۷ سال بود. حداقل و حداکثر سن دانشجویان مورد بررسی به ترتیب برابر با ۱۸ و ۳۵ سال بود. دویست و هفتاد و هشت نفر (۴۲/۶٪) از دانشجویان، مرد و بقیه زن بودند. پانصد و چهل و دو نفر (۸۳/۱٪) نمونه ها، در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل و بقیه آنها در مقاطع بالاتر از کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. ۲۳۷ نفر (۳۶/۳٪) نمونه ها، همراه خانواده، ۱۰۷ نفر (۱۶/۴٪) در

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]

منزل مجردی و بقیه آنها در خوابگاههای دانشجویی زندگی می کردند. میانگین نمره کلی دیدگاه دانشجویان مورد بررسی برابر با ۹/۹۴±۷۰/۸۴ بود. این نمره نشان دهنده آن است که اکثر دانشجویان با آموزش بین حرفه ای موافق بوده اند (جدول ۱).

**جدول۱: توزیع فراوانی مطلق، نسبی، میانگین و انحراف معیار نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد آموزش بین حرفه ای، سال ۱۳۹٤**

| گویه های مورد بررسی | کاملاً مخالفم تعداد (٪) | مخالفم تعداد (٪) | نظری ندارم تعداد (٪) | موافقم تعداد (٪) | کاملاً موافقم تعداد (٪) | میانگین | انحراف معیار |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ۱- یادگیری با فراگیران سایر رشته ها به من کمک می کند تا عضو موثرتری در تیم سلامت باشم. | ۱۰ (۱/۵) | ۱۸ (۲/۸) | ۱۳۸(۲۱/۲) | ۳۱۳ (۴۸) | ۱۷۳(۲۶/۵) | ۳/۹۵ | ۰/۸۵ |
| ۲- یادگیری مهارتهای ارتباط با فراگیران سایر رشته ها، ضروری می باشد. | ۰ | ۱۷ (۲/۶) | ۱۴۲(۲۱/۸) | ۳۶۵ (۵۶) | ۱۲۸(۱۹/۶) | ۳/۹۳ | ۰/۷۲ |
| ۳- یادگیری اشتراکی به من کمک می کند تا به طور مثبت در باره سایر حرفه ها فکر نمایم. | ۴ (۰/۶) | ۲۰ (۳/۱) | ۱۵۰ (۲۳) | ۳۳۶(۵۱/۵) | ۱۴۲(۲۱/۸) | ۳/۹۱ | ۰/۷۹ |
| ۴- یادگیری اشتراکی فراگیران رشته های مختلف در نهایت به نفع بیماران برای رفع مشکلات اشان می باشد. | ۲ (۰/۳) | ۴۱ (۶/۳) | ۱۶۱(۲۴/۷) | ۳۳۲(۵۰/۹) | ۱۱۶(۱۷/۸) | ۳/۸۰ | ۰/۸۱ |
| ۵- یادگیری اشتراکی در حین تحصیل باعث بهبود ارتباطات پس از فراغت از تحصیل می شود. | ۱۱ (۱/۷) | ۴۱ (۶/۳) | ۱۴۶(۲۲/۴) | ۳۲۲(۴۹/۴) | ۱۳۲(۲۰/۲) | ۳/۸۰ | ۰/۸۹ |
| ۶- یادگیری اشتراکی با فراگیران سایر رشته های علوم پزشکی، توانایی مرا در فهم مشکلات بالینی افزایش می دهد. | ۳۲ (۴/۹) | ۷۰ (۱۰/۷) | ۱۵۸(۲۴/۲) | ۲۶۰(۳۹/۹) | ۱۳۲(۲۰/۲) | ۳/۶۰ | ۱/۰۸ |
| ۷- یادگیری اشتراکی برای فراگیران رشته های مختلف در مقطع کارشناسی، ضرورتی ندارد. | ۵۰ (۷/۷) | ۱۰۸(۱۶/۶) | ۲۲۵(۳۴/۵) | ۲۰۵(۳۱/۴) | ۶۴ (۹/۸) | ۳/۱۹ | ۱/۰۷ |
| ۸- یادگیری اشتراکی با فراگیران سایر رشته های علوم پزشکی را به عنوان اتلاف وقت خود نمی دانم. | ۲۵ (۳/۸) | ۷۶ (۱۱/۷) | ۱۶۷(۲۵/۶) | ۲۹۹(۴۵/۹) | ۸۵ (۱۳) | ۳/۵۳ | ۰/۹۹ |
| ۹- یادگیری اشتراکی به من کمک می کند تا محدودیت های خود را بشناسم. | ۱۳ (۲) | ۴۶ (۷/۱) | ۱۸۴(۲۸/۲) | ۳۰۴(۴۶/۶) | ۱۰۵(۱۶/۱) | ۳/۶۸ | ۰/۹۰ |
| ۱۰- یادگیری مهارتهای کار گروهی برای کلیه فراگیران تیم سلامت را ضروری می دانم. | ۱۴ (۲/۱) | ۶۵ (۱۰) | ۱۷۶ (۲۷) | ۲۹۵(۴۵/۲) | ۱۰۲(۱۵/۶) | ۳/۶۲ | ۰/۹۴ |
| ۱۱- فراگیران برای یادگیری در گروه های کوچک به اعتماد و احترام متقابل نیاز دارند. | ۱۹ (۲/۹) | ۳۲ (۴/۹) | ۱۶۳ (۲۵) | ۲۸۱(۴۳/۱) | ۱۵۷(۲۴/۱) | ۳/۸۱ | ۰/۹۶ |
| ۱۲- مهارت من در حل مسائل بالینی فقط از طریق همراهی با فراگیران هم رشته خودم ارتقا می یابد. | ۳۶ (۵/۵) | ۹۹ (۱۵/۲) | ۲۰۸(۳۱/۹) | ۲۴۳(۳۷/۳) | ۶۶ (۱۰/۱) | ۳/۳۱ | ۱/۰۳ |
| ۱۳- من از فرصت کار در گروه های کوچک با فراگیران سایر رشته های علوم پزشکی استقبال می کنم. | ۱۵ (۲/۳) | ۴۳ (۶/۶) | ۱۶۷(۲۵/۶) | ۳۰۱(۴۶/۲) | ۱۲۶(۱۹/۳) | ۳/۷۴ | ۰/۹۲ |
| ۱۴- یادگیری اشتراکی به فهم بهتر مشکلات بیماران کمک خواهد کرد. | ۱۶ (۲/۵) | ۵۰ (۷/۷) | ۱۶۵(۲۵/۳) | ۳۱۱(۴۷/۷) | ۱۱۰(۱۶/۹) | ۳/۶۹ | ۰/۹۲ |
| ۱۵- یادگیری اشتراکی به من کمک خواهد کرد تا با بیماران و سایر اعضای تیم سلامت، ارتباط بهتری برقرار نمایم. | ۴ (۰/۶) | ۴۶ (۷/۱) | ۱۵۶(۲۳/۹) | ۳۰۶(۴۶/۹) | ۱۴۰(۲۱/۵) | ۳/۸۲ | ۰/۸۷ |
| ۱۶- من از موفقیت خود در ایفای نقش حرفه ای خودم در آینده مطمئن هستم. | ۱۲ (۱/۸) | ۴۹ (۷/۵) | ۱۶۸(۲۵/۸) | ۲۹۲(۴۴/۸) | ۱۳۱(۲۰/۱) | ۳/۷۴ | ۰/۹۳ |
| ۱۷- من از فرصت سخنرانی و شرکت در کارگاه با فراگیران سایر رشته های علوم پزشکی استقبال می کنم. | ۴ (۰/۶) | ۳۹ (۶) | ۱۸۴(۲۸/۲) | ۲۷۶(۴۲/۳) | ۱۴۹(۲۲/۹) | ۳/۸۱ | ۰/۸۸ |
| ۱۸- بایستی دانش و مهارت های بیشتری در مقایسه با دیگر فراگیران سیایر رشته ها کسب نمایم. | ۹ (۱/۴) | ۳۶ (۵/۵) | ۱۳۹(۲۱/۳) | ۳۴۳(۵۲/۶) | ۱۲۵(۱۹/۲) | ۳/۸۳ | ۰/۸۵ |
| ۱۹- یادگیری اشتراکی قبل از فراغت از تحصیل به من کمک می کند تا بهتر به کار تیمی بپردازم. | ۱۱ (۱/۷) | ۲۳ (۳/۵) | ۹۰ (۱۳/۸) | ۲۸۷ (۴۴) | ۲۴۱ (۳۷) | ۴/۱۱ | ۰/۸۹ |

در جداول ۲ تا ۴، دیدگاه دانشجویان مورد بررسی، برحسب جنس دانشجو، مقطع تحصیلی و محل سکونت فعلی دانشجو نشان داده شده است.

**جدول ۲: دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد آموزش بین حرفه ای بر حسب جنس، سال ۱۳۹٤**

| جنس | میانگین | انحراف معیار | $P_{value}$ |
|---|---|---|---|
| پسر | ۳/۷۵ | ۰/۵۱ | ۰/۵۷ |
| دختر | ۳/۷۱ | ۰/۵۳ | |

این جدول بیانگر آن است که دیدگاه دانشجویان پسر و دختر در مورد آموزش بین حرفه ای، تفاوت آماری معنی داری ندارد (p=۰/۵۷).

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]

**جدول ۳: دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد آموزش بین حرفه ای بر حسب مقطع تحصیلی، سال ۱۳۹٤**

| مقطع تحصیلی | میانگین | انحراف معیار | $P_{value}$ |
|---|---|---|---|
| کارشناسی | ۳/۷۳ | ۰/۵۴ | ۰/۰۳ |
| کارشناسی ارشد و بالاتر | ۳/۷۱ | ۰/۴۴ | |

بر اساس این جدول بین دیدگاه دانشجویان کارشناسی و دانشجویان بالاتر از کارشناسی، تفاوت وجود داشت و این تفاوت از نظر آماری معنی دار بود (p=۰/۰۳). در جدول ۴، دیدگاه دانشجویان مورد بررسی بر حسب محل سکونت فعلی دانشجو، نشان داده شده است. این جدول بیانگر آن است که دانشجویان ساکن در منزل پدری به نسبت دانشجویان ساکن در خوابگاه و منزل مجردی، از نمره بالاتری در این مورد برخوردار بودند.

**جدول ٤: دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد آموزش بین حرفه ای بر حسب محل سکونت فعلی، سال ۱۳۹٤**

| محل سکونت | میانگین | انحراف معیار | $P_{value}$ |
|---|---|---|---|
| همراه خانواده | ۳/۷۶ | ۰/۵۳ | |
| منزل مجردی | ۳/۶۹ | ۰/۵۵ | ۰/۴ |
| خوابگاه دانشجویی | ۳/۷۱ | ۰/۵۰ | |

آنالیز آماری نشان داد که بین سن نمونه های مورد بررسی و نمره میانگین دانشجویان در مورد آموزش بین حرفه ای همبستگی معکوس وجود داشت ولی تفاوت آماری بین آنها معنی دار نبود (r=-۰/۰۲، p=۰/۵۸). بیشترین و کمترین نمره میانگین دیدگاه دانشجویان در مورد آموزش بین حرفه ای با ۰/۴۷±۳/۸۵ و ۰/۴۷±۳/۴۶ به ترتیب مربوط به سن ۱۹ و ۱۸ سال بود.

## بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه که به بررسی آمادگی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان برای آموزش بین حرفه ای و عوامل مرتبط با آن پرداخته است، بیانگر آن است که دانشجویان شرکت کننده در مطالعه، آمادگی خود را برای یادگیری و آموزش بین حرفه ای، بالاتر از متوسط بیان نموده اند. نتایج مطالعه بیانگر آن است که تمایل و آمادگی زیادی بین دانشجویان این دانشگاه برای آموزش بین حرفه ای وجود دارد که با نتایج مطالعه ایرج پور و علوی (۱۹) و یمانی و همکاران (۱۷)، همخوانی دارد. این نتایج در کنار تأکید متون علمی در مورد فواید آموزش بین حرفه ای (۵، ۱۱، ۱۲، ۱۷) بر اهمیت توسعه راهبردهای آموزش بین حرفه ای، تأکید می کند. علیزاده و همکاران، در مطالعه ای که در مورد نگرش و آمادگی دانشجویان پزشکی برای یادگیری بین حرفه ای انجام داده بودند به این نتیجه رسیده بودند که دانشجویان علی رغم داشتن نگرش مثبت به یادگیری بین حرفه ای به دلیل عدم آشنایی با وظایف حرفه ای خود و سایر رشته های علوم پزشکی، نیازمند دریافت آموزش به منظور ارتقای آمادگی هستند (۲۰).

در این مطالعه، دانشجویان علوم آزمایشگاهی و رادیولوژی از آمادگی بیشتری در مورد آموزش بین حرفه ای به نسبت سایر رشته ها، برخوردار بودند؛ در حالی که در مطالعه ایرج پور و علوی (۱۹)، دانشجویان پرستاری تحصیلات تکمیلی به نسبت سایر رشته ها از آمادگی بیشتری برای آموزش بین حرفه ای برخوردار بودند. موریسون (Morison) و همکاران، در مطالعه خود به این نتیجه رسیده اند که دانشجویان پرستاری به نسبت دانشجویان پزشکی، نگرش بهتری در مورد آموزش بین حرفه ای داشته اند (۲۱) که با نتایج این مطالعه همخوانی دارد. نتایج مطالعه نشان داد که بین آمادگی دانشجویان برای آموزش بین حرفه ای و متغیرهای جمعیت شناسی سن، جنس و محل سکونت فعلی دانشجو، رابطه آماری معنی داری وجود ندارد. این یافته ها با نتایج مطالعه دیگران، همخوانی دارد ( ۱۹، ۲۲). آمادگی بالاتر از حد متوسط دانشجویان این دانشگاه در مورد آموزش بین حرفه ای، بیان کننده این امر مهم است که فضای مناسبی در این دانشگاه در این زمینه وجود دارد. اهمیت این مسئله زمانی بیشتر آشکار می شود که بدانیم مطابق با بسیاری از متون موجود، تفاوت های نگرشی بین حرفه های مختلف علوم سلامت از مهم ترین عواملی است که روابط بین حرفه ای را مختل می کند (۲۳-۲۵). نتایج این مطالعه بیانگر آن است که آمادگی دانشجویان برای آموزش بین حرفه ای مستقل از عوامل زمینه ای است و این می تواند نشان دهنده آن باشد که بدون در نظر گرفتن عوامل زمینه ای، ممکن است اجرا و پیاده سازی آموزش بین حرفه ای با موانع کمتر و سهولت بیشتری انجام گیرد. نتایج این مطالعه به همراه نتایج حاصل از مطالعات دیگر که بر مزایای آموزش بین حرفه ای تأکید دارند، بر اهمیت توسعه راهبردهای آموزش بین حرفه ای صحه می گذارد.

از نقاط قوت این مطالعه می توان به مواردی همچون حجم بالای نمونه این مطالعه و فراوانی رشته های مورد بررسی در این مطالعه اشاره نمود. از محدودیت های این مطالعه، آن است که این مطالعه یک پژوهش خودگزارشی است و ممکن است برخی از دانشجویان با دقت کافی پرسشنامه ها را تکمیل نکرده باشند.

نتایج این مطالعه نشان دهنده آن است که آموزش بین حرفه ای در نظر دانشجویان این دانشگاه دارای اهمیت زیادی است و ویژگی های جمعیت شناسی در این مورد دخالت چندانی ندارند. نتایج این مطالعه به همراه نتایج مطالعه دیگران بر مزایای یادگیری بین حرفه ای صحه می گذارد. توصیه می شود مدیران و برنامه ریزان آموزشی دانشگاه، با تمرکز کمتر به محدودیت های زمینه ای، از قابلیت های موجود به نفع توسعه یادگیری بین حرفه ای در دانشگاه گام بردارند.

## تقدیر و تشکر

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می دانند از همه دانشجویانی که در اجرای این پروژه همکاری نمودند و پرسشنامه ها را به طور کامل، پر نموده و تحویل دادند، تشکر و قدردانی نمایند. همچنین از کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی کردستان به خاطر همکاری در تصویب این طرح و تأمین هزینه این پژوهش در قالب طرح تحقیقاتی دانشجویی، تشکر و قدردانی می گردد. هزینه اجرای این پژوهش توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کردستان با شماره ۹۴/۵۰ تأمین گردیده است.

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]

# Study the readiness of students of Kurdistan University of Medical Sciences for inter- professional education and related factors in 2015

**A. Vahabi(MD Student)[1], A. Vahabi(Ph.D)[2*], B. Vahabi(MD Student)[1], M. Sayyadi(MSc)[3], D. Roshani(Ph.D)[2]**

1. Research Committee, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
2. Department of Laboratory Sciences, Faculty of Paramedicine, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
3. Ghods Hospital of Paveh, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.
4. Social Determinants of Health Research Center, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran

**Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci; 4(2); Spring & Summer, 2016; pp: 40-46**
**Received: May 4th 2016, Revised: Aug 22th 2016, Accepted: Aug 23th 2016.**

## ABSTRACT

**BACKGROUND AND OBJECTIVE:** Believing in increasing the effectiveness of patient care through collaboration and team work has led to special emphasis on the need to prepare all students of professional medical group through inter- professional learning. This study was carried out to determine readiness in the students of Kurdistan University of medical sciences for inter professional education and related factors.

**METHODS:** This study was cross-sectional. The studied population was students of Kurdistan University of Medical Sciences that 700 persons of them were selected and studied. A two-part questionnaire including demographics characteristics and 19 questions about inter professional education was used. The data were analyzed by using SPSS 20.

**FINDINGS:** The mean overall score of the students' viewpoint was 70.84±9.94. The highest mean score among the surveyed items, was related to the item of "Common learning before graduation helps me to better focus on the team work" and the lowest mean score was related to the item of "my skills in solving clinical problems enhance only through along with my classmates". There was a difference between the viewpoint of undergraduate and graduate students and this difference was statistically significant (p=0.03).

**CONCLUSION:** The results of the present study revealed that inter- professional education is very important and demographic characteristics have little involvement.

**KEY WORDS:** *Inter- professional education, Student, Viewpoint, Kurdistan University of Medical Sciences*

*Corresponding Author; **Ahmad Vahabi**
Address: Department of Laboratory Sciences, Faculty of Paramedicine, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
Tel: +98 087-33664656
E-mail: vahabiahmad@gmail.com

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]

## References

1. Hertweck ML, Hawkins SR, Bednarek ML, et al. Attitudes toward inter- professional education: Comparing physician assistant and other health care professions students. The Journal of Physician Assistant Education. 2012; 23(2): 8-15.

2. Baker DP, Day R, Salas E. Teamwork as essential component of high reliability organizations. Health Services Research. 2006; 41(4p2):1576-98.

3. Momeni S, Ashourioun V, Abdolmaleki M, Irajpour A, Naseri K. Inter- professional education: a Step towards team work improvement in cardiopulmonary resuscitation. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 10(5):660-67. [In Persian].

4. Guitard P, Dubouloz CJ, Savard J, Metthé L, Brasset-Latulippe A. Assessing inter- professional learning during astudent placement in an inter-professional rehabilitation university clinic in primary healthcare in a Canadian francophone minority context. Journal of Research in Inter- professional Practice and Education. 2010; 1(3): 231-46.

5. Masoomi R, Yamani N. A Review on Inter-professional Education in Health Professionals' Training. Iranian Journal of Medical Education. 2012; 11 (9):1231-40. [In Persian]

6. McPherson K, Headrick L, Moss F. Working and learning together: Good quality care depends on it, but how can we achieve it? Quality in Health Care. 2001; 10 (2): 46-53.

7. Hammick M. Inter-professional education: concept, theory and application. Journal of Inter- professional Care. 1998; 12(3):323-32.

8. Chaboyer WP, Patterson E. Australian hospital generalist and critical care nurses' perceptions of doctor–nurse collaboration. Nursing & Health Sciences. 2001; 3(2):73-9.

9. Pakpour V, Hojat M, Salehi H, Rahmani A, Shahim A, Mohammadi R. Viewpoint of Nurses on Inter-professional Relationship between Nurses and Doctors. Hayat. 2014; 20 (1): 74-85. [In Persian]

10. Faresjö T, Wilhelmsson M, Pelling S, Dahlgren LO, Hammar M. Does inter-professional education jeopardize medical skills? Journal of Inter-professional care. 2007; 21(5): 573-76.

11. Irajpour A. Inter-Professional education: A reflection on education of health disciplines. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 10(4):452-63. [In Persian]

12. Irajpour A, Barr H, Abedi H, Salehi S, Changiz T. Shared learning in medical science education in the Islamic Republic of Iran: an investigation. Journal of Inter-professional Care. 2010; 24(2): 139-49.

13. Hall P, Weaver L. Interdisciplinary education and teamwork: A long and winding road. Medical Education. 2001; 35(9): 867-75.

14. Amini SB, Keshmiri F, Soltani-Arabshahi K, Shirazi M. Development and validation of the inter-professional collaborator communication skill core competencies. Razi Journal of Medical Sciences. 2014; 21(118): 32-40. [In Persian]

15. Shokri A, YazdanPanah A, Vahdat S. The Professional Relationship between the Nurses and Physicians from their Own Point of View. Journal of Health and Care. 2013; 15 (1 and 2): 76-69. [In Persian]

16. Garousi S, Garrusi B. Viewpoints of medical and nursing students regarding medical and nursing professions: The first step in assessment of possibility of interdisciplinary training. Jouranl of Strides in Development of Medical Education. 2012; 9(1): 25-33. [In Persian]

17. Yamani N, jafaeidelouie R, KarimiMoonaghi H, Irajpour AR, JarahiL. Readiness of medical, nursing and radiology students for Inter-professional education in Mashhad University of Medical Sciences. Journal of Medical Education Development. 2015; 8 (17): 113-21. [In Persian]

18. Vafadar Z, Vanaki Z, Ebadi A, Maddah-Sadat SB. Readiness of Postgraduate Health Sciences Students for Inter-professional Education. Bimonthly of Education Strategies in Medical Science. 2014; 7(5): 301-8.

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]

19. Irajpour A, Alavi M. Readiness of postgraduate students of Isfahan University of Medical Sciences for inter professional learning. Iranian Journal of Medical Education. 2012; 11(9): 1050-6. [In Persian]

20. Alizaeh M, Nasiri-Partovi K, GhaniAfshord H. Attitude and readiness of medical students for inter-professional learning. Strides in Development of Medical Education, 8th National Congress of Medical Education, Kerman. 2007; 75-6. [In Persian]

21. Morison S, Boohan M, Jenkins J, Moutray M. Facilitating undergraduate inter-professional learning in healthcare: Comparing classroom and clinical learning for nursing and medical students. Learning in Health and Social Care. 2003, 2 (2): 92–104.

22. Petri L. Attitudes of health care professions faculty toward Inter-professional education. [cited 2011 Feb 14]; Available from: www.snrs.org/annualconf/2010/data/papers/361.pdf.

23.Callaly T, Fletcher A. Providing integrated mental health services: A policy and management perspective. Australasian Psychiatry. 2005; 13(4): 351-6.

24. Darlington Y, Feeney JA. Collaboration between mental health and child protection services: Professionals' perceptions of the best practice. Children and Youth Services Review. 2008; 30(2): 187-98.

25.Rogers T. Managing in the inter-professional environment: A theory of action perspective. Journal of Inter-professional Care. 2004; 18(3): 239-49.

[ Downloaded from mededj.ir on 2026-11-16 ]